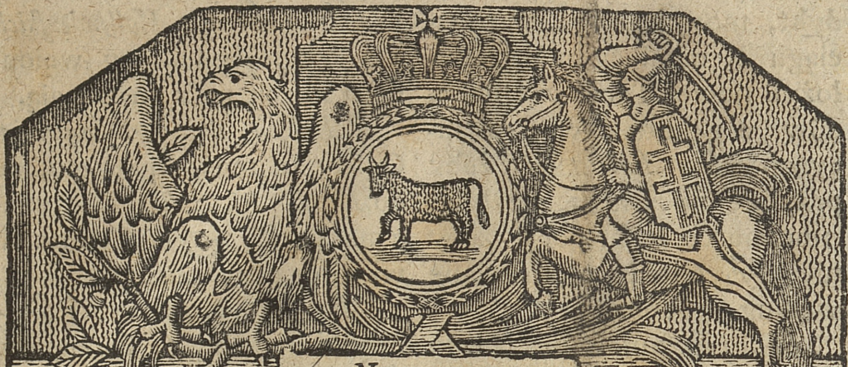

Numer: 11.

GAZETA WARSZAWSKA

W Sobote dnia 7. Lutego Roku 1778.

Z Warſzawy dnia 7. Lutego. Oſtatnie z *Paryża* liſty donoſzą, iż Hrabia *de S. Germain*, po złożonym przed kilką mieſiącami Urzędzie *Woyſkowego Miniſtra*, w ciężką chorobę wpadſzy, y dnia 8. Stycznia *SS. Sakramentami* opatrzony, w tydzień potym, to ieſt dnia 15. tegoż mieſiąca z tym ſię pożegnał światem. Też liſty potwierdzaią nowinę o śmierci Hrabia *de Bercheny*; ktory, urodzony w *Węgrzech*, dla wiadomych w owym Króleſtwie za *Leopolda* Ceſarza domowych kłótni, dzieckiem ieſzcze będąc do *Francyi* od Oyca ſwego uwieziony, przyiąwſzy potym wtymże Króleſtwie *Francuſkim* woienną ſłużbę, przez wſzyſtkie z wielką zawſze ſławą ſzedł ſtopnie, naoſtatek Roku 1758. dnia 1. Maia doſtąpił Godności *Marſzałka Francyi*. Był też Wielkim Koniuſzym *Polſkiego* Króla *Staniſława* Xiążęcia *Lotaryńſkiego*. Umarł, nie tylko pełen zaſług, ale y dni, w roku wieku ſwego 96.

Z Rzymu dnia 31. Grudnia. Ociec S. będąc uwiadomiony, że dochody kraiowe źle były ułożone, kiedy tak maiętnieyſi iak ubożſi do równych podatkow byli obowiązani, wydał dnia 15. tego mieſiąca E-

dykt, mocą którego, w przeciągu 6. mieſięcy, maią ſię ułożyć nowe Taryffy Dochodów z gruntu, w Prowincyach *Stanu Kościelnego*, żeby przyſzłe podatki zgadzałyſię z możnością każdego, y żeby niebyły odtąd uſtanawiane według upodobania.

Z uſtawicznych przez cały tydzień deſzczow, które ſpadły w okolicach *Rzymu*, znacznie wezbrała naſza Rzeka y zalała wiele ulic, tak dalece, że Obywatele muſzą w czołnach z mieyſca na mieyſce przeprawować ſię. W tym przypadku, Ociec S. nowy dał dowod politowania nad ſwemi poddanemi, kiedy tych wſzyſtkich, którzy dla tych deſzczow niemogli ſię zabawiać pracami wieyſkiemi, kazał zebrać na Amphitheatrum *Flawiańſkie*, y przez Przełożonych Policyi rozdać im tyle chleba, ileby każdemu na dwa dni wyſtarczyć mogło.

Z Lisbony dnia 15. Grudnia. Z *Rio-Janeiro* nadbiegł tu bat pocztarſki z donieſieniem, że rozkaz nieprzyiacielſkie kroki wſzelkie zaſtanawiaiący, 10. Sierpnia tam doſzedł y zaraz do ſkutku był przywiedziony. Właśnie teraz 5. *Hollenderſkich* a 4. *Angielſkie* Okręty woienne w Porcie naſzym zoſtaią.

Z Włoch dnia 8. Stycznia. Gęſto tu mówić poczęto, że do *Lombardyi Auſtryackiey*, znaczna część woyſk Ceſarſkich wkrótce przybędzie.

Z Paryża d. 5. Styczn: Pożyczenie owych 25. Millionów zupełny iuż ſkutek ſwóy wzięło. Jutro ma wyniść rozrządzenie Królewſkie tyczące ſię nadgród, które wyznaczone być maią tym, coby w różnych rękodzieł wydoſkonalaniu pożyteczne uczynili wynalaſki. Zwierzchny handlu Dozorca, te im nadgrody opłacać będzie. Margraf de *Juigne*, J. K. Mci Miniſter u Dworu *Petersburſkiego*, tylko co do nas tu przybył. W Portach naſzych nie uſtaią rynſztunki. Wiele nowych Okrętów budować y znaczne magazyny zakładać poczęto. Nikogo Król Jmość 1. dnia tego mieſiąca Orderem *S. Ducha* nieozdobił y na dalſzy czas pro-mocyą Orderową odłożył. Oſadzono teraz w więzieniu pewnego 22. lata maiącego za to, że gwałt uczynił pewney 72. lat maiącey kobiecie.

Z Gdańſka dnia 19. Stycznia. W przeciągu roku przeszłego dano tu ślubów 491. urodziło ſię dzieci 1,442. umarło 2,185. osob. Weszło 652. wyszło 673. Okrętów.

Od Dunaiu dnia 8. Stycznia. Za pewną rzecz tu głoszą, że pośrzednictwo Cesarsko-Królewskiego Dworu między *Rosſyą* a *Portą* dokazało tego, iż iuż obawiać ſię woyny ſtrony tych dwóch Mocarſtw mniey potrzeba. W. *Sułtan* Dozorcy Meczetów *Carogrodzkich* nakazał, aby co nayściśley pospisywał Summy w gotowiznie po nich leżące; tym zaś sposobem, do razu 25. Millionów *Piaſtrów Porta* mieć może.

Z Rotterdamu dnia 10. Stycznia. Petersburſkie liſty donoszą, że JmćP. *Apraxym*, który dobrze przed rokiem z *Leydeyſkiey* wyiechał Akademii, od Jmperatorowey Jeymości Reyment y ſtopień Fligel-Adjutanta otrzymał. Z Pułnocney ſtrony do *Londynu* dążący goniec, przez *Hagę* ſpiesno temi dniami przebiegł.

Z Neapolu dnia 20. Grudnia. Już ogień z *Wezuwiuſza* wybuchać poczoł y na większe coraz wybuchanie zbierać ſię zdaie.

Z Rzymu dnia 22. Grudnia. Duńſki u Dworu *Neapolitańſkiego* Poseł J.P. *Pleſſen* y Xiąże Jmć *Galliczyn* z żoną ſwoią, do tey przybyli Stolicy. Mianowanie Kardynałów, od rozmaitych Dworów podanych, aż do Wielkieynocy Oyciec S. odłożył.

Z Sztokolmu dnia 6. Stycznia. Król Jmć, żądaiąc żeglugę Króleſtwa ſwego do iak naylepszego ſtanu przywieść, poſtanowił, aby odtąd osoby, które ſię na nią cale puszczą, wolne były od podatków owych y kontrybucyi, któremi Seym 1765. zamorſkim handlem bawiących ſię ludzi obłożył.

Od Saſkich Granic dnia 11. Stycznia. Z *Wiednia* dochodzi nas wiadomość, że części woyſk dotąd po *Czechach* y *Auſtryi* rozłożonych wydano rozkaz na ruszenie ſię z mieysca; a to, żeby te krainy obiely w posseſſyą, które po śmierci s. p. Elektora *Bawarſkiego* mocą Traktatów do *Auſtryackiego* Domu należą.

Z Kopenhagi dnia 13. Stycznia. Okręt kompanii *Azyatyckiey* nazwany Król *Duńſki*, pod Kapitanem *With* 10.

Stycznia do *Cantonu Chińskiego* puścił się, a miiaiąc Fortecę *Cronenburg*, 9. razy dawszy ognia, kray swóy pożegnał, y pomyślnym wiatrem wszedł w *Zund*; który teraz, równie iak y port *Helsingor* próżny iest od okrętów y wolny od lodu.

Od Szwabów dnia 13. Stycz: Blisko 15,000. woysk *Austryackich*, tak iazdy iak piechoty, pod Kommendą Generał-Leytnanta *Laugle*, y Generał-Maiorów *Kleefe*, *Hohenfeldt* y *Kinsky*, z partyą Artylery cięższkiey, ma być w marszu ku Granicom *Bawarskim*; druga zaś diwizya w *Tyrolskim*, iak słychać, ściąga się.

Od Niższego Renu dnia 14. Stycznia. Listy *Paryskie* oznaymuią: że do *Martyniki* y *Guadalupy* wysłany iest umyślny z rozkazem, żeby stoiące tam w gotowości do wyiścia statki, aż do dalszego zrządzenia wszystkie w Porcie zatrzymały się. Ma też być wyznaczona Kommissya, która wszystkie po całym Królestwie Więzienia y Domy Poprawy zwiedziwszy, nie wyłączaiąc Fortec y Zamkow, będzie wybierała tych ludzi, którzyby Oyczyznie do usług woiennych zgodzić się mogli.

Z Altony dnia 20. Stycznia. Jmć P. *Lüder* w *Glüksburg* wydał obszerne *Astronomiczno-Prorockie* Pismo; w którym wywodzi, że ta zima, dopiero 22. Kwietnia koniec swóy wezmie: po tey zaś, piękna cale wiosna (według niego) nastąpi.

Z Ratysbony dnia 11. Stycznia. Z *Wiednia* dochodzące nas wiadomości donoszą, iż pod Komendą Generała *Laudon*, 30,000. *Austryaków* do *Bawaryi* pociągneło. Przyczyna y zamysły tego są niewiadome: sądzi iednak wielu, że to iedynie ma zmierzać do ubespieczenia spokoyności w *Bawaryi*. Z tąd zaś oni to wnoszą, że Baron von *Ritter*, Elektorski Poseł, po 3. godzinney u Dworu Cesarskiego rozmowie, wcale wesoły do siebie powrócił.

Nie ostatniego dnia Roku zeszłego (iak się przez omyłkę w przeszłey Gazecie wydrukowało) lecz ostatniego dnia Miesiąca zeszłego, to iest 31. Stycznia, Xiężna Jeymość Woiewodzina Poznańska *powiła Córkę.*

SUPLEMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY
W Sobote dnia 7. Lutego Roku 1778.

Z Gdańſka dnia 6. Stycznia. Woynie *Angielſkiey* z Oſadami, y wielkiey obfitości zboża y drzewa *Polſkiego* przypiſać należy, że w tym krytycznym czaſie, w którym to Miaſto zoſtaie, Handel naſz przeſzłoroczny więcey nad przeſzłe lata zyſku nam przynioſł. Nigdy bowiem *Anglicy* tyle u nas niezakupowali drzewa na budowę, y Potażu, y innych do naſzego handlu należących rzeczy, iak w teraźnieyſzym czaſie, w którym Oſady ich zbuntowane więcey iuż im tych potrzeb niedoſtarczaią. Sama naſza żegluga niemały ma z tey ich woyny pożytek; wiadomo bowiem, że według Traktatu zawartego między Dworem *Londyńſkim* y naſzym Miaſtem, niemogą być ztąd przeprowadzane Towary do *Anglii* lub *Szkocyi*, lub *Irlandyi*, chyba na Statkach *Angielſkich* lub *Gdańſkich:* że zaś teraz większa część Statkow Kupieckich *Angielſkich* obrócona ieſt na uſługi publiczne, Obywatele tuteyſi umieli korzyſtać z tey okoliczności, y cena Fraktu podnioſła ſię znacznie; tak dalece, że naſi Kupcy kazali zbudować dwa wielkie Statki, dla ſzukania zyſku w ſamym transporcie. W przeciągu przeſzłego Roku, niemieliśmy wprawdzie więcey nad 91. Statków *Angielſkich* y to barzo małych; ale *Hollenderſkich* rachowano na 158. po większey części barzo wielkich y dobrze naładowanych, które tyle miały towarów, ile wſzyſtkie inſze Statki z iakichkolwiek Kraiow razem wzięte mieć mogły. Weſzło tu zboża *Polſkiego* w Roku przeſzłym 30,713. Łaſztow; wydano z niego 22. tyſiące; zoſtaie więc nam w Magazynie, rachuiąc z da-

wnieyſzym 20. tyſięcy ieſzcze łaſztow Pſzenicy y Zyta; ktòra to obfitość, powiękſzona ieſzcze tym zbożem, którego ſię ſpodziewamy na przyſzłą Wioſnę z *Polſkiey*, znacznie będzie muſiała zmnieyſzyć przeſzłą iego cenę.

Z Londynu dnia 13. Stycznia. Z *Ameryki* dochodzące nas wiadomości upewniaią, że na przyſzłą Wioſnę Oſady ſamych wielkich woiennych Okrętòw 20. na morze wyſtawić poſtanowiły. W *Karls-Town*, w *Karolinie Południowey*, 6. Reymentów Garnizonowych ieſzcze w Pazdzierniku mieli *Amerykanie*; w których z Artyleryą 3,000. ludzi liczono. Rekrut każdy, Lądowy równie iak Flotny, po 120. Talarów *Hiſzpańſkich* tam zadatku doſtaie. Na wſparcie Admirała *Hugues* w *Indyach Wſchodnich*, kazano dnia 15. Stycznia 5. Okrętom y Fregatom wychodzić. Do tamecznych Dzierżaw ſwoich, po troſze temi czaſy *Francya* koło 20,000. ludzi, dobrze wprawionego woyſka, poprzeſyłała. Podług świeżſzych z *Paryża* liſtów y autentycznych z *Nantes* wiadomości, od początku przeſzłey Wioſny z *Południowey Karoliny* 500,000. funtów Indychu, 100,000. beczek ryżu ſamego, weſzło do tego Krôleſtwa; z którego wzaiem kwotę wielką ſukna y ſukienka, galanteryi różnych, galonów y koronek złotych y ſrebrnych, tabaki y wina powywożono. Też liſty twierdzą, że przedugodne Artykuły handlowego, y Przymierza Traktatu, iuż potwierdzenie ſwoie otrzymały w *Werſalu*. Miaſto *Glasgow*, na 1,000. ludzi opiſało ſię Królowi Jmci; iakoż 5,000. *F. S.* iuż na to ma podpiſanych. Do naynowſzych, ale tym ſamym nie do naypewnieyſzych wieści, należy ta oſobliwſza pogłoſka: że *Amerykanie*, na wzor *Hollandyi*, zwierzchnosc w ſwoiey Rzeplitey, pewnemu z Panów *Europeyſkich* ofiaruią y podobnym chcą rządzić ſię y być rządzonemi ſpoſobem.

Z Monachium dnia 9. Stycznia. Tuteyſzy Ceſarſko-Krôlewſki Miniſter, Graf *Von Hartig*, otrzymawſzy przez gońca umyślnego liſty od Dworu ſwego, nieodwłócznie do *Wiednia* z tąd wybrał ſię. Ponieważ tu doſzła wiado-

mość, że na *Egger* y *Pilzen*, wielka woyſk Ceſarſkich diwizya ku *Renowi* górnemu nadciąga; przeto Xiąże Jmć Elektor, do Regencyi Elektorſkiey, zoſtaiącey w *Amherſt*, wydał ſwóy Reſkrypt: żeby, ſkoro tylko to woyſko nadeydzie do obięcia poſſeſſyi, zaraz z Proteſtacyą odwoływano ſię.

Od Dunaiu dnia 11. Stycznia. Przy zeyściu z świata s. p. Elektora *Bawarſkiego* godną pamiątki okoliczność nam oznaymiono. W Szpitalu Elektorſkiey Fundacyi, z nazwiſka także *Elektorſkim*, nayduie ſię *Matki Boſkiey* Obraz, wielkiemi ſłynący łaſkami. Oſobliwą uyrzenia y uczczenia go żądzą, kilką przed śmiercią godzinami okazał pobożny ten Xiąże. Przynieſiono go więc w aſſyſtencyi licznego ludu do Pałacu, y przed łóżkiem chorego, ba prawie ſchodzącego iuż z świata Xiążęcia Elektora, poſtawiono; który hoyne łzy wylewaiąc, gorącą przed nim zabawił ſię modlitwą: po tey zaś, Obraz odnieść kazał, a ſam w krótce, przez ręce tey Bogarodzicy, którą zawſze aż do zgonu czcił wiernie, przy łagodnym ſkonaniu, Bogu ducha oddał.

Znaczna też w tey Elektorſkiey Familii zachodzi okoliczność: iż iako zeſzły Elektor, tak y naſtępca Jego *Palatinus*, y potym naſtąpić maiący Xiąże *Bipontyńſki* od *Ludwika Surowego*, ſpòlnego rozrodzonych linii Oyca, w 15tym oddaleni ſą pokoleniu. Gęſto tu mówią, że między *Roſſyą* y *Portą* na 3. lata *Armiſtitium* ſtanело; głoſzą też, iż Garnizon *Wiedeńſki*, 3,000. ludzi powiękſzony będzie.

Z Strażburga dnia 7. Stycznia. Jmć P. *Womſer* Dyſſydent, w tuteyſzey Prowincyi ſzlachetnie urodzony, w tych dniach od J. K. Mci *Górney* y *Dolney Alſacyi* Naywyżſzym Komendantem ieſt mianowany. Od owego czaſu, iak *Alſacya* pod *Francuſką* zoſtaie Koroną, pierwſzy to przykład, żeby na tę Doſtoyność, Religii Proteſtanſkiey była wynieſiona oſoba.

Z Koblenz dnia 7. Stycznia. Dziś rano koło 4. godziny Xiąże Jmość Elektor z Xiężną *Kunegundą* Sioſtrą ſwoią

do *Monachium* z tąd pośpieszył. Skwapliwości tey (iak słychać) przyczyną być ma, żądanie Xiężney Wdowy Elektorowey *Bawarskiey*, rodzoney Jch Siostry, ktòra po śmierci s. p. *Maximiliana-Jozefa* Elektora Męża swego, w nieutulonych zostaie żalach.

Z Wiednia dnia 17. Stycznia. Już to temu lat 140. iak młòdzian pewny, zacnego y maiętnego w *Węgrzech* urodzenia, wstępuiąc do Zakonu *Jezuickiego*, Zapisem Prawnym wniosł do tegoż Zakonu 90,000. *Złotych Ryńskich.* Za czasem, Familia tego *Jezuity*, barzo podupadła; aż też y Zakon *Jezuicki* tamże potym zniesiono. Pozostałym z teyże zubożałey Familii, trefunkiem wpadł w ręce ów krewnego swego dany Zakonowi *Jezuickiemu* Zapis; alić tam postrzegli, wyraźnie położony warunek, iż gdyby miał kiedy ten Zakon ustać, wtedy ów cały Kapitał, wrócony być powinien iego Familii. Rzeczsię wytoczyła do Sądu, y cała pomieniona Summa, wrócona iest pozostałym tegoż *Jezuity* krewnym; przez co oni, do dawney świetności przychodzić iuż zaczynaią. Z tey okoliczności, wielka między Prawnikami urosła o rzeczach przyszłych sprzeczka: że gdy (dali Bóg) powróci kiedy Zakon *Jezuicki*, czy będą obowiązani owi Krewni, wrócić znowu *Jezuitom* pomienioną Summę?

Doniesienie z WARSZAWY Dnia 7. Lutego.

Maiąc sobie doniesiono Prześwietna Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego, *iż od lat kilkunastu, wiele barzo zaległo na* Komorze Warszawa *Paczek, z różnym Towarem; naznaczyła y ogłosić kazała trzy miesiące czasu do odebrania onych, rachuiąc* â primis diebus mensis præsentis Februarii ad 1mam Maii; *w ktòrym czasie, gdyby właściciele rzeczonych, odebrać zaniedbali Paczek, przy zapłaceniu należącego od nich Cła Skarbowi; tedy po wyszłym Czasie trzech miesięcy, Prześwietna* Kommissya *Paczki te otworzyć zaleci y dalsze z Towarem wnich znayduiącym się rozporządzenie uczyni.*